

Ljubljana, 19./I. 1922. — II./3.

Emil D. Stefanović
lastnik in odgovorni urednik

Enotna fronta proletarijata.

Tri leta so minula po veliki imperialistični svetovni vojni, v kateri je delovno ljudstvo tvegalo svoje življenje za kapitalistične koristi. Tekom treh let bi mednarodni kapital lahko pokazal, če more upostaviti na svetu tak red, ki bi ljudskim množicam mogel zagotoviti vsaj neobhodno potrebne življenske pogoje.

Ali mesto tega je sledilo opustošenje svetovnega gospodarstva, ogroženje sveta z novimi vojnami, česar ni mogla odpraviti tudi washingtonska konferenca.

Kapitalisti, ki niso mogli upostaviti na svetu reda, so se združili proti delavskemu razredu. Povsod znižavajo plače, skušajo podaljšati delovni čas in malagajo delavskemu razredu vsa bremena državnih dolgov. Proletariat, ki je sodeloval s kapitalisti v vojski pri razrušenju sveta, jim mora danes dati sredstva, da živijo na razvalinah udobno in razkošno življenje.

Tri leta ste upali, da bodo kapitalisti držali svoje obljube, ki so vam jih dali med vojno: da vam bodo dali demokracijo, pravico samoobrambe, kruh in svobodo. Vaše nade so uničene. Prižadevanja, da se podružabijo rudniki, železnice in industrija, so se povsod izjalovila. Povsod pa so se opomogli industrijski mogotci in v več državah vlada beli teror... Vse obljube zveze narodov, amsterdamske in londonske internacionale so se izjalovile.

Te organizacije so dokazale, da ne morejo pripeljati delavstva do zmage niti na polju demokracije in socialnih reform; ko so se združile z buržuazijo, so same sebe uničile in so ji hote ali nehotе pomagale, da je utrdila svojo nadvlado.

Združimo se v enotni fronti!

Dosedanje skušnje so lahko uverile tudi najbolj zaslepljene, da tako ne more iti dalje! Mednarodno združen delavski razred mora prenoviti svet. Vemo pa le predobro, kako so nekateri delavski krogi še omahljivi in kako jih je prestrašil vsak majhen neuspeh razredno zavednega proletarijata. Vemo dobro, da ravno kapitalistično časopisje prav rado opisuje in pretirava žrtve, ki jih je delavstvo pri svojih bojih s kapitalom trpelo, da vas še bolj prestraši...

Združite se vsaj v svojem boju za življenje, za kruh, za mir! Stvorite v bojih enotno fronto, združite se proti izkoriščevalcem in rušiteljem sveta. Zrušite meje, ki vas še ločijo: vsi brez razlike struj strnite svoje vrste, da se branite v sedanjem obupnem položaju.

Skupne zahteve.

Vsi socialisti, soc. demokratje, krščanski, narodni in komunisti, hočete, da se vam plače ne znižajo; da se ne odpravi šurni delavnik; da imate pra-

vico združevati se v organizacijah, da vas ne udari vihar brezposelnosti in poštavi na cesto.

Nočete, da bi cele ure morali postopati pred tovarnami ali da bi šli beračiti. Toda brezposelnost bo še rasla, če bo nemški delavec proti svoji volji s svojim delom delal drugim deželam nezakonito konkurenco in če bo svetovni kapitalizem sovjetski Rusiji stavil take pogoje, ki bi jo zaslužili in jo prisilili, da umre lakote ali pa da se brani z orožjem v roki. Zato pa se združite in delajte na to, da se vojni dolgovi razveljavijo, da preprečite uničenje evropskega gospodarstva, da prisilite vlade, naj priznajo sovjetsko Rusijo, da se more gospodarsko utrditi, kar je v interesu mednarodnega proletarijata.

Toda ne samo brezposelnost ugonablja proletariat: ogroža ga anarhija v proizvodnji; če proletariat ne poseže vmes, bodo kapitalisti proizvajali in izvažali, kakor bodo sami hoteli. Obubožani svet pa zahteva bolj smoteno uporabo surovin in kontrolo nad cenami. Toda vse to je nemogoče, dokler proletariat ne more nadzirati proizvodnje. Delavci naj se združijo, da dosežejo nadzorstvo nad proizvodnjem.

V interesu vas vseh, katerikoli organizaciji pripadate, je, da kapitalistična diplomacija ne zaneti nove svetovne vojne. Združite se zato, da se skupno borite proti njej!

Pripravljajte enotno fronto po delavnicah!

Želimo, da se vsi pošteni delavci povsod — po delavnicah in shajališčih — združijo v veliko delavsko družino in da strnejo svoje vrste, da se morejo boriti proti kapitalu. Samo tako boste mogli združiti vse stranke, ki se naslanjajo na vas, za skupno obrambo; samo tako bodo vse stranke *prisiljene, da pretrgajo zveze s kapitalističnimi strankami.*

Če se proletariat združi v enotni fronti, se bo mogel okoristiti z vsemi pravicami, ki mu jih nudi takozvana kapitalistična demokracija, in bo mogel izboljšati svoj položaj in utrditi svoje postojanke...

Delovno ljudstvo, ko boš združeno, boš spoznalo, kako močno si in kako slabotna je proti tebi buržuazija.

Delovno ljudstvo mest in vasi, združite se v obrambo svojih osnovnih življenjskih pogojev!

Združenje par voditeljev v odborih, ki nimajo nobenega stika z delovnimi masami, ni proletarsko združenje.

Združiti se morajo delovne mase same: najprej v delavnicah, pa v strokovnih organizacijah, a naposled v vseh političnih, strokovnih in gospodarskih organizacijah proletarskih v narodnem in mednarodnem obsegu. Le tako združenje bo prineslo boljšo bodočnost proletarskemu razredu.

vedno večjem dobičku gre v brezmejnost. Njena pota in metode so temne in nemoralne in s pomočjo izdajice delavskega razreda, social-patrijotov in centurmasov je poskušala zabraniti ujedinjenje gospodarskih delavskih organizacij, naših strokovnih organizacij. Medtem sta zavest in gospodarska potlačenost združili delavski razred, njegove organizacije so postajale vedno čvrstše in nič bi jih ne moglo uničiti, da jih ni razpustila jugoslovanska vlada za časa gospodarske in politične krize. Delavski razred je bil postavljen izven zakona z zakonom, ki nosi v sebi brezzakonitost in zanikanje vseh državijskih svoboščin, s famozno »Obznanom«, funkcionariji strokovnih organizacij so pa bili pozaprti in odgnani v svoje rojstne kraje. To stanje se je še poslabšalo z novim napadom na delavski razred z »zakonom o zaščiti države«. Potem je nastal še težji položaj za delavski razred, ker je buržuazija, podpirana po izdajalcih proletarijata, besnela in divjala. Beli teror se je razširil po vsej državi. Porušene so bile pridobitve delavskega razreda, dosežene z mučnim bojem, naložila so se še tista bremena, ki so bila nedavno odvržena. Izdajalci proletarijata, social-patrijoti in centurmasi, so si prisvojili naše domove in pokradli naše kase in arhive. Delodajalci, ki so jih podpirale celo državne oblasti, so kršili kolektivne pogodbe, zniževali že tako majhne plače in sabotirali načelo osemurnega delavnika. V nekaterih krajih Bosne se

je pri sekanju gozdov delalo od zore do mraka, po šestnajst ur na dan za plačo deset dinarjev in na Hrvatskem celo za pet dinarjev. A omalovažujejo tudi uredbe in zakone za zaščito delavskega razreda celo državni uradniki. Tako postopanje z delavskim razredom ovira ureditev te države in ruši njen ugled v inozemstvu. Velike pogreške buržuaznih politikov, ki stoje na krmilu države, so povzročile nezadovoljnost v državi, v proizvodnji napravile še večji nered in dinarsko veljavo uničile. Gospodarstvo države je v krizi.

Predstavniki delavskih strokovnih organizacij vidijo položaj, v katerem se nahaja delavski razred Jugoslavije in si postavljajo za svojo nalogo, da pospešijo organiziranje delavcev in ojačajo njihove gospodarske organizacije, da vodijo boj za spoštovanje kolektivnih pogodb, načela osemurnega delavnika in delavske zakonodaje, ki se mora še izpopolniti po vzgledu ostalih modernih držav. Borili se bodo tudi proti brezposelnosti in se trudili, da pride v ravnovesje ponujanje in iskanje delovne sile in da se plače odredajo v sorazmerju s tržnimi cenami. In končno protestirajo predstavniki delav. strok. organizacij proti vsem izjemnim zakonom, ki so bili izdani proti delavskemu razredu in zahtevajo, da se ukinejo in žrtve teh zakonov da se pomilostijo. V bodoče se bodo borili s celokupnim delavskim razredom v mejah zakona proti vsem podobnim zakonom.

Delavska pomoč ruskim gladujočim.

Konferenca strokovnih predstavnikov, dne 8. jan. 1922. je sklenila sledeče:

1. Poziva se ves razredno - zavedni proletariat, zastopan in nezastopan na tej konferenci, da se pridruži proletarski internacionalni akciji za pomoč gladnim v Rusiji in da v ta namen brez odlašanja v vseh krajih izvoli delavske odbore in razvije največjo delavnost v pomoči.

2. Ker smatramo to akcijo za dolžnost celokupnega proletarijata in vseh delavskih in sploh gospodarskih organizacij, se poziva vse delavske organizacije, ki niso zastopane na tej konferenci (tako v Zagrebu Opći radnički savez, konzumna zadr., železničarska konzumna zadruga), da se pridružijo temu pozivu in da delajo skupno po svojih predstavnikih v delavskem odboru, ki se je izvolil iz vrst proletarijata, zastopanega na tej konferenci.

3. Izločujoč vsak politični značaj te akcije in imajoč pred očmi samo njen stvarni uspeh, mora delavski odbor pomoči, delati sporazumno z medrazrednim odborom, ki se je osnoval v Za-

grebu in z vsemi meščanskimi ter kmetskimi odbori, pridržujoč si pravico na samostojnost vodstva akcije v delavskih vrstah.

4. V interesu čim enotnejšega, hitrejšega in elastičnejšega vodstva akcije, predlaga proletarijatu cele Jugoslavije, ki se strinja z vodilnimi mislimi te strokovne konference, da delavski odbor izvoli iz vrst zagrebskega MSO, in spopolnjen s predstavniki delavskih organizacij, naznačenimi v 2. točki, sprejme do nadaljnjega kot svoj centralni pomožni odbor.

5. Ker smatramo, da je lakota v Rusiji v prvi vrsti kriva blokada, intervencijske vojne in sabotaže vsake gospodarske zveze z Rusijo in da se more odstraniti katastrofalne posledice te lakote samo z gospodarsko obnovo sovjetske Rusije, poziva konferenca celokupni proletariat in kmetsko prebivalstvo ter naprednejši del buržuazije, da s propagando in dejanji izvrši pritisk na vse odgovorne faktorje v Jugoslaviji, kako bi se moglo na najuspešnejši način pomoči gladnim v Rusiji: z obnovitvijo trgovskih odnosov in s priznanjem sovjetske Rusije.

Teško je stanje delavskega razreda.

Konferenca delavskih strokovnih organizacij, dne 8. jan. 1922. konstatira: da se je kapitalistični razred izkazal nesposobnega, da uredi novo nastalo državo Jugoslavijo in da organizira proizvodnjo. Nacionarno osvobođenje ne pomenja tudi osvobođenja delavskega razreda. Konec svetovnega klanja je prinesel deželi osvobođenje izpod fevdalizma in zmago kapitalizma

z ene strani, naši buržuaziji pa večjo nezavisnost od tujega kapitala z druge strani. Medtem se je naša mlada buržuazija pokazala že od prvega trenutka njene samostojnosti vedno bolj nesposobno, da uredi to državo in da organizira njeno produkcijo. Od buržuazije zapadnih dežel se razlikuje v tem, da je surovejša v izkoriščanju delavskega razreda in njeno iskanje po

Ven s politiko v strokovnih organizacijah!

„DELA NOVICE“ izhajajo vsak petek.

Uredništvo in upravnništvo: Turjaški trg 2.

Letna naročnina 120 K
mesečna naročnina 12 K

Posamezna številka 3 K.

Lopove in usranete

imenuje nemški znanstvenik Schopenhauer tiste, ki blatijo brez podpisa.

Gonja socijaldemokratov proti »Delavskim Novicam«.

Komaj so »D. N.« izšle, že se je vrigel »Naprejš« z vso samo njemu lastno nmazanostjo, lažnjivostjo in zafrkljivostjo na »D. N.«, da je to kapitalistični listič, ki hoče s svojimi frazami privabiti delavske množice, — dasiravno smo v prvi številki jasno in odločno povedali, kakšni cilji nas vodijo in kaj hočemo.

Mi na otročje in neargumentirane geste »Naprejš« v začetku sploh nismo odgovarjali, ker smo vedno upali, da bodo njihovi voditelji toliko uvideli, da bodo sprevideli, kako neobhodno je potrebno združiti vse proletarske mase, ako že ne v enotno fronto, pa vsaj v enoten blok proti kapitalizmu.

Posledica naše zmerne taktike, ki je temeljila na principu »poštenost tudi proti svojemu najljutejšemu nasprotniku« je bila, da je začelo tudi socijaldemokratsko delavstvo zapuščati »Naprejš« in se zbirati okrog »D. N.«

Zakotni listič, kakor so imenovali »D. N.« se je, rekel bi, čez noč spremenil v glasilo velike večine delavstva v Sloveniji.

Mi razumemo, da je to dejstvo postalo socijaldemokratskim voditeljem strahovit trn v peti.

Človek bi mislil, da bodo le-ti sedaj potrojili delo in skrb za delavno ljudstvo in prenehali z gonjo proti zdravemu delavskemu pokretu ter obrnili svoje orožje proti reakciji.

Kaj še, oni zopet dokazujejo, da ne poznajo poštenja in ljubezni do delovnega ljudstva, temveč le svoj žep. Ko so spoznali, da delavci nimajo zaupanja v njihovo vodstvo, ko so videli, da lažnjivo sumničenje, da so »D. N.« kapitalistično glasilo, ne drži, so se poslužili najgnusnejšega, najpodlejšega in najumazanejšega sredstva, ki meji že na zločin, in počeli so nas denuncirati pri policiji v nepismenih člankih, češ, »D. N.« so protidržavno komunistično glasilo, katerega mora policija zaustaviti. Politična oblast je med tem storila svojo dolžnost in se prepričala, da so vse njihove denunciacije brezpredmetne in policija sama se je s prezirom obrnila na to gnusno golazen.

S tako umazano taktiko so voditelji soc. demokratske stranke samo razkriji svoj reakcionarni obraz. Oni so ponovno dokazali, da je njim vsako, celo meščansko demokratsko pojmovanje tuje, da ne razumejo uredbe o svobodi tiska, kaj šele o pravi proletarski demokraciji.

Posledica tega nepoštenega postopanja je to, da trumoma odpadajo pristaši od svojih soc. demokratskih voditeljev in se zbirajo okrog »D. N.« To je razumljivo, kajti delavno ljudstvo ima zdrav instinkt, ki mu kaže, kje je poštenje in kje ga ni.

Ko niti obdolžitve, da so »D. N.« kapitalistično glasilo, niti denunciacija,

da so glasilo komunistične stranke ni nič pomagalo, so se vrgli anonimno v članku

G. Emil Stefanovič,
urednik »Delavskih Novic«

na mojo osebo, da bi na ta način diskreditirali »D. N.« in ubili naš zdrav pokret.

Na ta zloben zahrbtni napad ne bi odgovoril, ali me silijo razmere in interes stvari, da javno dokažem, da so »Naprejš« trditve lažnjive.

Trditve »Naprejš«, da so me izpodbili z službe pri jugoslovanskem poslanstvu na Dunaju je vedoma lažnjiva. Kot dokaz navajam sledeče pismo od 18. nov. 1919, in odgovor ministrskega predsednika Davidoviča.

Gospod ministrski predsednik!

.... Ja sa ljudima, koji u svoju korist i za svoju slavu rade, neću da radim, jer kod toga trpi interes države. Ja ovakve ljude mrzim, jer moj princip jest, raditi samo za stvar i opet za stvar! Stoga mi je čast moliti, da me se i ako nemam nikakvih sredstava niti sam a niti od kuće, smjesta otpusti ili da se stane ovim nezdravim prilikama, koje tjeraju našu lijepu državu u propast, na put.

Kot odgovor je bil sledeči telegram: »Pov. 67.9028; Emil Stefanovič prestaje biti činovnik i platenik od prvog decembra ove godine.

Davidovič.

V zadevi Anton Pesek mislim, da ni bilo sramotno, ako sem v članku »Error in persona« s svojim podpisom skušal razčistiti to zadevo in pokazati možnost juridičnega zločina, ki je bila zelo verjetna.

Braniti ni sramotno, pač pa je umazano in lopovski zahrbtno in brez podpisa napadati.

V istem članku piše »Naprejš«, da hočem z delavskimi žulji narediti karijero in skuša med nekaterimi zaupniki delavstva in med mano narediti razdor.

Dejstvo je, da sem imel priliko na Dunaju kot poverjenik kr. SHS zaslužiti od bank in različnih trgovcev za intervencije in prevoz robe nad sto milijonov, ali sem tak zaslužek tako kot državni funkcionar, kakor tudi kot človek, ki socialno čuti, s prezirom odklonil. Pred kratkim mi je ponujala neka naša politična stranka visoko plačo in vplivno mesto v slučaju, da pristopim k njej. Vendar sem jaz te in slične druge predloge odklonil in se poprijel s čistimi rokami in idealnim srcem, ščititi tiste trpine, ki so vsled notranjega političnega položaja bili vrženi v brezpravnost. To delo mi prinaša velike skrbi in napore, ne dobim in ne zahtevam nobenega vinarja, ker vršim svoje delo iz ljubezni do stvari same.

Navedel bi lahko še dosti dokazov, da sem vedno brezkoristno zastopal interese trpina ali to prepuščam tistim, ki me poznajo.

Edina, široka železna vrata so vodila na veliko, s kamenjem tlakovano dvorišče. Noč in dan je stal pred temi vrati z opasano puško obupno zevajoči policaj. Zdelo se je, da se grozansko dolgočasi, kajti s svojega mesta se je mogel oddaljiti samo pet korakov.

Nastavljeni »ohranke« niso nikdar hodili skozi ta vrata, da bi ne obrnili nase pozornosti mimoidočih. Poleg tega poslopja je tičala gubernijska uprava, ki je bila s prvim zvezana s skrivnim hodnikom. Čez dan so hodili nastavljeni vedno tam noter in ven.

To na zunaj tako temno poslopje, ki je bilo podobno ječi ali staroveškemu samostanu, je nehoti vzbujalo strah pri prebivalcih. Vedno so se skušali ogibati te ceste; če so pa morali iti po njej brezpogojno, so povsili oči in skušali čim hitreje smukniti mimo nevarnega mesta, kakor če bi jih kdo preganjal...

Otroci, ki so stali daleč proč na križišču cest, odkoder se je moglo vi-

Ali, da zavrnem zlobno sumničenje »Naprejš«, ki je v stanju vzbuditi proti meni nezaupanje od strani tistih, ki me osebno ne poznajo, stavljam lastnino in uredništvo »D. N.« našim naročnikom popolnoma na razpolago in sem pripravljen, odtegniti se delu, katerega sem začel.

Ljubljana, dne 16. jan. 1922.

Emil D. Stefanovič.

G. Smodeju, predsedniku Novinarskega Udruženja.

(Za svobodo tiska.)

V slovenskem tisku se je zelo razpasla gotova polemična metoda, ki ne samo korumpira javno moralo, temveč resno ogroža svobodo tiska, eno največjih pridobitev moderne demokracije.

Smatram za prvo in glavno dolžnost vsakega resnega novinarja, da brani svobodo tiska.

Izgleda pa, da se novinarji gotovih časopisov tega ne zavedajo. Vedno pogostejši so slučaji, da gotovi listi brez dokazov skušajo napačno predstaviti javnosti in oblasti svoje konkurentne časopise ter s tem indirektno pozivajo oblasti, da ustavijo te liste v smislu zakona, z druge strani pa odvrčajo naročnike, češ, na vas bo padel sum protidržavnega elementa.

Prepričan sem, da oblasti brezdvomno poznajo zakon in odredbe in da vedo same, kaj imajo storiti. Vzrok tega umazanega postopanja je brezmejna zavist do konkurentnih časopisov.

Tej novinarski metodi, ki je ne samo reakcionarna, temveč tudi nedostojna in sramotna za vso publicistiko, mora novinarsko udruženje, ako hoče tudi v resnici izvrševati svojo dolžnost, stopiti temeljito na prste in na ta način ščititi interese javne morale, čast in sigurnost novinarjev in z druge strani posredno svobodo tiska in njeno moralno višino.

Gospod predsednik, primerov takih metod bi lahko naštel mnogo. Navajam pa samo najeksemplaričnejše:

»Naprejš« piše v decembru o »Delavskih Novicah«, da so zakotni kapi-

talistični listič, ki hoče s frazami preslepiti delavstvo.

Isti »Naprejš« piše v januarju, da so »Delavske Novice« glasilo komunistov, ter posredno poziva oblast, da »Delavske Novice« kot protidržavne zaustavi.

Čez tri dni pa zopet isti »Naprejš« piše o »Delavskih Novicah«, da so kapitalistično meščansko glasilo.

E, pa iz vsega tega je tudi nepismenemu policaju jasno, da »Naprejš« vedoma in namenoma laže, da korumpira javno mnenje in odvrne naročnike.

Nekateri listi sistematično brez pravnih dokazov in brez pravega razumevanja zakona nazivajo druge protidržavne, separatistične, da bi na ta način obrnili razpoloženje centralne oblasti, ki ni dobro informirana o slovenskih razmerah, proti njim.

Take metode so nedopustne med poštenimi publicisti in novinarsko udruženje je na plenarni seji 8. januarja t. l. sklenilo resolucijo, ki pravi, da ima tisk za svojo prvo dolžnost, da čuva ne samo javno, temveč tudi privatno moralo in se ima boriti za svobodo tiska.

Za to Vas, g. predsednik vprašam: 1. kakšne mere misli podvzeti odbor Udruženja novinarjev proti tem metodam publicistike; 2. kaj misli ukreniti v gori navedenem slučaju; 3. ali ste voljni potom komunikeja, poslanega vsem listom ožigosati te metode?

Ljubljana, dne 16. jan. 1922.

Emil D. Stefanovič,
glavni urednik »Delavskih Novic«.

Proces proti komunistom v Beogradu.

13. t. m. se je pričela v Beogradu sodna obravnava proti bivšima komunističnima poslancema — Kostu Novakoviću in Triši Kacleroviću, kakor tudi proti trgovskemu agentu Iv. Pupiču. V mali sobi, ki je komaj za 10 do 20 ljudi, se je zbralo okrog 40 žurnalistov in toliko občinstva, da so se ljudje kar kopali v znoju. Dve ženski sta padli skoro v nezavest. Obtožnica obtožuje omenjeno trojico, da je hotela obnoviti komunistično stranko in komunistične strokovne organizacije. Obtožnica se opira v glavnem na korespondenco Kacleroviča in Novakoviča. Vso njuno korespondenco je namreč policija odpirala, prepisavala in fotografirala in šele potem odposlala na naslovljenca. Dolži se jih dalje, da sta prejemale denar iz inozemstva.

Obtoženi Novaković je izjavil, da v zadnjem času ni točno prejemal korespondence in je zato zasumil, da jo

krade policija. Za časa njegovega bivanja v Sarajevu je policija dala poštenemu ravnanstvu nalog, da strogo nadzira vso njegovo korespondenco. To se je dogajalo tudi z brzojavkami, ki jih je prejemal od svojih prijateljev in somišljenikov. Zato je uporabil poiznanstvo s Pupičem, ki je imel pošni predal št. 84; Pupiča je uporabil samo v toliko, da bi se izognil kontroli policije in zato je Pupič popolnoma nedolžen. Policija je spoznala ta trik in je še naprej odpirala njegovo pošto. Novaković obtožuje policijo, da je po-teptala člen ustave, ki govori o tajnosti pisem in brzojavk; ker se smejo pregledovati pisma samo po odloku sodišča, je to očitno teptanje zakona od strani državne oblasti. Policija je hotela na ta način napraviti političen proces. Sodišče je posamezne stavke pisem popolnoma napačno razumelo. S Kaclerovićem si je dopisoval, da pre-

sedela dva nastavljenca »ohranke«. Globok molk je vladal naokrog, kakor da bi vse poslopje izumrlo in svetla luč v dežurni sobi je delala disharmonijo k tej tišini.

»E-e, je to življenje!«, je rekel suh žandar srednje velikosti, sedaj oblečen v civilno obleko in zazeval pri tem ter udaril z desno roko na svoja široko odprta usta. Njegov obraz je bil siv, brezbarven, skoro nič porasel, kakor pri evnuhu, dočim ko so zrle skoro okrogle oči kačje, ne da bi mignile; neprijetno je bilo človeku pod njihovim pogledom, in človeka se je polastila želja, da bi zbežal — — —

Njegov tovariš, detektiv, z obrazom nabuhlim od razbrzdane življenja in pijančevanja, ni nič odgovoril na vzklik in je dalje rezal z nožem male koščke papirja.

»No, kaj misliš ti, Matvej?«, je rekel žandar s kačjimi očmi; očividno mu je bil nadležen molk, »ali bodo za novo leto nagrade? — — —« Detektiv ni takoj odgovoril.

V. Panin:

„Ohranka.“

Prej so jo imenovali tretji departement, sedaj se jo je pa imenovalo približno izda trideset let »ohranko«, ker je varovala sveto osebo, po bogu maziljenega carja in one neomajne temelje, na katerih je bila postavljena ruska aristokracija.

Na zunaj je bilo temno, strašno poslopje stisnjeno v ozki, z debelim kamenjem tlakovani cesti; izgledalo je, kakor da bi se hotelo skriti pred očmi ljudi. Od zunaj ni bilo videti nikakih vrat in okna so bila razdeljena popolnoma nesmiselno in nesimetrično. Od časa in deževja je bila zunanja fasada potemnela, stukatura je bila tu pa tam okrušena in je imela izraz lica, zacepljenega po kozah; nikdo ni mislil na to, da bi poslopje na novo pobelil in stukaturo obnovil.

* glasovita bivša ruska policija.

preči razpad delavskih strok. organizacij. Kar se tiče vezi z inozemstvom, sta hotela informirati strok. organizacije v Evropi o aretaciji komun. poslancev Jugoslavije. Denarja nista prejela. Bivši komun. poslanci, ki so sedaj v inozemstvu, so hoteli zbrati

denar za vzdrževanje družin zaprtih komunistov. Ta denar ni bil namenjen, niti se ni uporabljal za politično agitacijo.

Ker jim sodišče ni moglo ničesar dokazati, jih je oprostilo.

Strokovni pregled.

Pravilnik

medzveznega strokovnega odbora Jugoslavije (MSO), sprejet na I. medzvezni konferenci v Zagrebu, 8. januarja 1922.

§ 1.

Plenum MSO voli iz svoje sredine izvrševalni odbor, po enega člana odbora vsake strokovne organizacije na njen predlog. IO se konstituira sam ali z volitvijo na plenumu.

§ 2.

Mandat članov plenuma traja: a) do kongresa odnosno strokovne organizacije, na katerem bo izvoljena nova centralna uprava, ki se smatra tedaj za člana plenuma. V tem slučaju postopa plenum po § 1.; b) do splošnega strokovnega kongresa.

§ 3.

Da more MSOJ uspešno ustreči vsem točkam § 3, osnuje

medzvezni strokovni urad,

ki vodi vse upravniške posle vseh strokovnih organizacij (centralnih uprav zvez in podružnic v kraju svojega sedeža).

V ta namen bodo strokovne organizacije:

1. medzveznemu upravnemu odboru pošiljale popise vseh svojih podružnic s potrebnimi označbami;

2. vsaki mesec dostavljale vse obračunske listine z vsemi blagajniškimi prilogami in s posebnim poročilom o prejeti gotovini na odnosno obračunsko listino. In zvezna uprava pošilja vsak mesec blagajniške priloge svojih izdatkov, ko si je pridržala njihov popis.

§ 4.

Medzvezni upravni urad odpira poslovne knjige za vsako strok. organizacijo, v katerih se bodo vodili vsi dohodki in izdatki, najprej zvezinskih dohodkov in potem borbenih dohodkov. O vsem vodi skupni dnevnik. Vsak mesec zaključuje knjige in računski izveček pošlje vsaki strok. organizaciji hkrati s poročilom o gibanju članov in o zaostatkih v pošiljanju obračunov podružnic.

§ 5.

Onim strok. organizacijam, ki nimajo tiskovin, članskih knjižic in znamk, jim jih mora poslati medzvezni strok. urad in te bodo unificirane. Posamezne strok. organizacije morajo plačati MSU odgovarjajočo vrednost za ono, kar se jim pošlje. V kolikor imajo strok. organizacije starih tiskovin, se jih morajo posluževati, dokler jih ne porabijo.

§ 6.

Ta urad upravlja tudi vse druge upravniške posle vseh strok. organiza-

cij po njihovih sklepkih ali po dostavljenih gotovih sestavkih.

§ 7.

Na čelu upravnega urada je tajnik, ki prevzema od pooblaščenih predstavnikov strok. organizacij vse posle in razporeja delo.

§ 8.

Na podlagi računskih listin in njim pridanih pristopnic in odjav vodi urad pregled članov za vsako podružnico vsake strok. organizacije tako, da bo razvidno tudi gibanje članov vsakega odseka.

§ 9.

Upravni urad vodi po vseh dospelih poročilih in prijavah pregled nezaposlenih s točnimi opazkami njihovih sposobnosti in posreduje za njihova nameščenja, o čemur je treba izdelati poseben pravilnik.

(Dalje prih.)

Resolucija o Strokovnih funkcionarjih.

Funkcionarji strokovnih organizacij se morajo v svojem delu ravnati po pravilih svojih strok. organizacij in pravilih ter pravilniku MSOJ. Njihova skrb mora biti — čuvanje edinosti organizacij in popolne neodvisnosti od političnih strank. V slučajih kršenja teh načelov, se stvori sod upravnega odbora, ki preda zadevo MSOJ, katerega sklep je merodajen, ako ne more sam skleniti pripravnega odloka.

Strokovni funkcionarji morajo posečati tudi vse one kurze, ki jih bo osnoval MSOJ, v katerih se bo poučevalo o upravnih poslih in o osnovnih načelih razrednega boja, da se tako izobrazi večji krog sposobnih funkcionarjev.

Delavskemu strokovnemu gibanju primanjkuje sposobnih funkcionarjev, in to zlasti radi progonov, ki so se izvršili v 1921. l., ko je bilo mnogo funkcionarjev, čeprav nedolžnih, pregnanih v rojstni kraj in MSOJ se odločuje, da se podvzamejo pri pristojnih oblasteh koraki, da se vrnejo v svoje kraje. Zato poziva vse svoje organizacije, da naj pošljejo spis vseh pregnanih funkcionarjev z vsemi potrebnimi informacijami 1. poklic, 2. koliko časa so bili v krajih, iz katerih so izgnani, 3. kake funkcije so vršili v organizacijah, 4. ali so bili izvoljeni za funkcionarje na kongresih svojih strok. organizacij, 5. kje so sedaj in kaj delajo, 6. kaj so oblasti navedle kot razlog za njihovo prognanstvo in 7. ali so oženjeni in če imajo otroke in koliko.

Delavsko gibanje v južni Srbiji.

»Organizovanemu radniku« piše delavec iz Skoplja o razmerah v Južni

Srbiji. Iz tega pisma prinašamo nekaj odstavkov.

»Iz tega zavrženega kraja Jugoslavije — iz Južne Srbije — se ne sliši delavske besede, se ne manifestira delavsko čutenje. Delavski razred, oziroma sužnji kapitalističnega razreda (ker je prvo ime preveč moderno za te mučenike in sužnje novega rimskega suženjstva) ni bil nikdar tako mučen in ni nikdar toliko trpel kakor danes. Naslikati pravo stanje delavskega razreda v teh krajih je absolutno nemogoče. Opisati postopanje oblasti in delodajalcev napram temu nezaščitenemu ali najvrednejšemu družabnemu razredu je tudi nemogoče. V tej jugoslovanski Sibiriji ne veljajo »zakon o radnjama«, in »uredba o radnom vremenu«. Trebalo bi sestaviti nepristransko komisijo, ki bi obhodiла vse kraje Makedonije in stare Srbije in tako bi mogla konstatirati, v kateri dobi živimo in kdo vlada v teh, v resnici, suženjskih krajih. Na eni strani brezposelnost, beda, draginja in boleznj vsak dan kosijo delavske vrste, na drugi strani so razkošje, kavarnе, alkohol, bioskop, korupcija, anarhija itd. prevzele vse sloje, ki so poklicani, da »urejajo« »uporne elemente«. Delavskemu razredu je odvzet ves tisk, vsa literatura in izobrazba. Kot posledica tega se opaža pri neizobraženih in priprostejših delavcih pijančevanje in lumparije.« — »Uredba o delovnem času« obstoja, ali delovni čas presega 12, 14, a pri pekovskih delavcih 16 in 18 ur v 24 urah. Draginja je dosegla svojo kulminacijsko točko, ali delavska meza ne znaša več kakor 15 do 20 dinarjev, vajenci ne dobe absolutno nič.

Pekarski delavci prično delati zjutraj ob treh v pekarni in njihovo delo se končava ob devetih. Potem spijo v prenočiščih — na golih in umazanih deskah. Stabinski delavci spe po ves dan na »pijaci« pričakujoč, da prodajo svojo delovno silo. Z njimi in njihovimi družinami tekmujejo največ ruski begunci. Brivski, drvarski, krojaški, čevljarški in natakarski delavci ne stojе bolje od njih. Ker še nimajo otvorjenih svojih strokovnih organizacij, so izročeni na milost in nemilost svojim delodajalcem. Trgovski pomočniki delajo podnevi in ponoči kakor tudi ob praznikih. Nedeljski počitek se ne upošteva zlasti pri muslimanskih podjetnikih.

Inspekcija dela v Skoplju ni niti s prstom mignila, odkar obstoja, da še več, ona dela škodo delavcem. Da to potrdim, navajam samo sledeči primer: Na zahtevo mehansko-kavarniškega združenja v Skoplju je dala vsem kavarnarjem in hotelirjem dovoljenje za čezurno delo.« — »Policijske oblasti delajo isto tako velike ovire pri obnavljanju strokovnih organizacij.« —

»V takem položaju je prišel pred gotovim časom v Skoplje »sodrug« Luka, (Pavičević, patrijot, op. ur.), da pridobiva pristaše za »Glavni radnički savez«. Na njegovem »zboru« je bilo prisotnih razen g. tajnika načelstva, še nekaj moralno obvezanih »delavcev«, ki so se rešili zapora s tem, da so izjavili, da so »socijalisti«. Ta zloglasni gospod »sodrug«, ki se povsod

pojavlja, da razcepi strokovne organizacije, se je pojavil tudi v skopljanski areni, da odpoje svojo izdajalsko pesem. Mesto, da bi se pri pristojnih oblasteh zavzel, da se napravi konec temu strašnemu izkoriščanju, kakor to vedno delajo delavski funkcionarji, se je dvignil na stol v hotelu »Balkan« in pozival izmučene sodruge širom Skoplja, da stopijo v »G. R. S.«, ki se je rodil s svojo sestro »Socijalističko Radničko Partijo« neke »mrzle decembrske noči«, kakor pravi »Republika« iz roditeljev čiste radikalno-demokratske krvi.

Sodrug delavci iz južne Srbije uvidevajo, kje je njihova rešitev in kdo je njihov pravi zastopnik: »G. R. S.« ali »Medjusavezni sindikalni odbor«, ki ramo ob rami z vsem delovnim razredom vodi boj proti dvema frontama. Naj sodrug širom Jugoslavije ne pozabijo tudi nas, ki isto tako delamo za obnoveitev svojega strokovnega gibanja okrog Medjusaveznega sindikalnega odbora.

Delavsko gibanje v Bosni in Hercegovini.

V Bosni so vse delavce, ki niso očitno slavili cesarja Franca — 1914. leta označili kot Srbe ali vsaj elemente, ki hočejo razrušiti Avstrijo. Na nje so pazili povsod, in vse one, ki niso denuncirali in preganjali svojih sodrugov pravoslavne vere — so mobilizirali iz državnih podjetij in poslali naravnost na fronto. L. 1919. so vse one delavce, ki so po frontah trpeli za svoje srbstvo, ki pa niso hoteli, da se sedaj vržejo na trebuh pred nasiljem jugoslovanske gospode, — označili kot črno-žolte in kot take preganjali. Od »Obznane« sem se pa preganjal kot protidržavnega elementa vsakogar, ki govori o draginji, ki pravi, da so nastali težki časi, da je naša valuta uničena i. dr. Za to zadostuje vsaka, še tako neosnovana denunciacija, on je zaprt in — odpuščen iz podjetja, v katerem je delal.

Od pamtveka je bila Bosna dežela krivice in despotizma. Ustava, zakoni, svoboda tiska, vse to za bosansko delavstvo ne velja. Za Bosno ni ministrskih odlokov, posamezni občinski načelniki so gospodarji v svojem okrožju. Tu vladajo posebni bosanski zakoni in sklicevanje na ustavo in srbske zakone ne pomaga nič.

Nadalje so si tudi bosanski socijal-patrijoti uredili svoje denunciacije na bosanski način: izobražen — nevaren, neizobražen — štof. Dela in organizira — protidržaven element.

Razbojnik in lopov, osumljen od policije, da je l. 1919. izvršil atentat, pa je član socijal-patrijotov — lojalen državljani. Tega zakonika se bosanska policija in žandarmerija natančno drži.

Poslednje dni se je vršila nepričakovano dobro uspela medstrokovna konferenca. Posledica konference je bila, da so imeli isti teden svojo konferenco usnjarski in stavbinski delavci ter železničarji. Stavbinski delavci so na svoji konferenci sprejeli sledečo resolucijo:

tudi, da znaš pri višjih govoriti o sebi — — — Razumeš? — — — in zopet se je spustil v bučen smeh.

»Vzemi na primer tega lopova Kazančeva, nesramen človek, nima ne duše, ne vesti — — — ampak glej, kako je spreten, kako hitro pride naprej! — — — In predstojniki ga respektirajo, no, kakor on nje respektira! — — — In več, on se zna izdajati tudi za revolucionarja. On se je znal priljubiti nekemu mladokrvnemu fantu, vedno se je vrtel okrog njega, govoril je vedno to in ono: pod absolutizmom, živela revolucija — — — in na ta način je fant tako ujel v svoje mreže, da ni mogel več odpreti ust! — — — Rekel mu je, da je tudi nesramen reakcionar, ki škoduje neizmerno revolucionarni stvari, tega je treba spraviti s sveta — — — in pokazal je na poslanca Jollosa. Fant je temu verjel in je cap — cap! mesto reakcionarja usmrtil svojega brata, revolucionarja — — —

(Dalje prih.)

»Kdor je kaj zaslužil, ta jih bo tudi dobil, bratec!« je nepričakovano hitro izgovoril, ko je že izgubil žandar vsako upanje, da dobi kak odgovor. »Ali morda misliš, da se bodo nagrade zastoni razdelile? Ne, potem se motiš, moj dragi, predstojniki pregledajo človeka skozi in skozi, natančno vedo, kako je z vsakim. Kdor je kaj zaslužil, dobi, kolikor mu pristojaj; kdor je pa — — — no, ta pa mora oditi pač s okami in sam sebi mora očiti.

»To se ujema, brat — — — toda — — — kako naj se tu kar tako kaj zasluži? Na, vidiš, včasih se na vse pretege trudiš, da presega vse tvoje moči, in vendar se človeku ne posreči — — — ali ti pa kak prebrisaneč ravno pred nosom odnese košček! — — —

»Ti si ravno ne smeš pustiti odnesti, grizti moraš okrog sebe, brat! Danes je že tako, da moraš od lakote tuliti, če ne grizeš okrog sebe kakor pes!«

žili, da se je branil. Ko smo vstopili, je mirno sedel na stolu v sobi, tedaj sem ustrelil trah — trah! — — — Bilo je povlečje od zgoraj, tedaj ne pomaga nič, postavljati se na noge — — — in vendar nisem nič napredoval — — — In tega lopova, detektiva Ermolajeva je veličanstvo povzdignilo za častnega meščana, ker je zastupil revolucionarnja Černjaka — — — Resnični bog, za tako milost bi bil jaz pripravljen, da dvajset teh lopovov zadavim — — — zastupim — — —

Detektiv se je smelal, pri čemer so se zibala njegova nabuhla lica.

»He-he-he! moj bratec brez talenta, dovoli, da ti rečem, ti za to nisi ravno sposoben! — — — Ti misliš, da je treba vedno besneti in grizti, da avanziraš — — — Skrivnost ne tiči v tem, moj dragi, treba se je znati priljubiti pri predstojnikih — — — vedno spretno, neopaženo storiti zdaj to, zdaj ono — — — Biti moraš lopov in resnično, ne se ustrašiti pred nobenim grozodejstvom, ali — — — treba je pa

Sprejemajoč platformo politične nevtralnosti naše strokovne organizacije dajemo polnomočje izvoljenemu odboru, da čim prej strokovno organizacijo koalizira in začne z delom.

Obsojamo vsako delo poideincev:

1. Ker so brez odobrenja in našega zaupanja, ki bi ga mogli dobiti samo na skupščini in kongresu, šli k »G. R. S.«, ki ne obstoja v resnici od kongresa ujediniteljstva.

2. Ker so si protizakonito in na podli način prisvojili imovino, ki pripada vsem stavbinskim delavcem.

3. Ker člane strok. organizacije s silo gonijo v »socijalistično« stranko; ako tega noče, ga denuncirajo in preganjajo kot komuniste.

4. Ker so denar stavbinskih delavcev potrošili večinoma za propagando socijalistične stranke. Vemo, da so oblastem predali neznatno vsoto nekaj sto kron, dočim ko je bilo prej v blagajni 30.000 K.

Zahtevamo, da oblast, potem ko se je prepričala, na kateri strani je pravica in večina, postopa po zakonu in da izvrši preiskavo proti onim, ki so uničili delavski denar in da večini, ki jo predstavljamo mi, preda imovino stavbinskih delavcev.

Po »Organizovanem radniku.«

Kemični delavci.

Delavstvo vevške papirnice, ki se nahaja v obupnem stanju, je v resnici spregledalo, da je treba nekaj storiti, da si izboljšamo svoj gmojni položaj. Kaj nam je treba storiti? Čim dalje časa čakamo, tem slabše je. Draginja vedno večja, življenjske potrebščine z vsakim dnem dražje, a naše plače vedno enake; sicer smo dobili pred nekaj meseci par kron priboljška, ali teh par kron bi morali dobiti že pred letom dni. Zatorej, na delo, sodrugi! Zdrunimo se in pomagajmo si sami, kajti naša osvoboditev je delo nas samih! Zato vas pozivljamo, sodrugi, trpin, da si ustanovimo močno enotno neodvisno strokovno organizacijo vseh kemičnih delavcev Jugoslavije.

Ker le v močni enotni strokovni organizaciji si lahko izboljšamo svoj nad vse žalosten položaj. Ne smemo več dopustiti, da bi si kovala v strokovni organizaciji ena stranka svoj politični kapital. Proč s socijalskimi predrinami! Živela razredna zavest proletarijata! Živele neodvisne strokovne organizacije! — Fink Vinko, strojnik vevške papirnice.

Katastrofalni položaj žel. prometa.

Brez premoga, brez osobja, brez lokomotiv. Vsakodnevne nesreče, slabe plače.

Nebroj vlakov osebnega prometa je vkinjenih, češ, da ni premoga. Kolo dvori od Zidanega mosta do Beograda so prenapolnjeni s tovornimi transporti. Vsaki dan čitamo o nesrečah na že-

leznicah. Še niso ozdraveli ranjenci pri karambolu v bližini Vinkovc, že poročajo listi, da je trčil belgrajski vlak s subotičkim blizu Zemuna. Obe lokomotive sta pokvarjeni. Poročajo nam dalje, da je trčil belgraj. vlak v stoječo lokomotivo pri Zidanem mostu. V desetih dneh tri železniške nesreče. Država gubi pri teh nesrečah milijone in milijone. Zaostali tovorni transporti oškodujejo interese za nove milijone.

Zanesljivo kvalificirano osobje vsled političnih šikan, premeščanja, slabih plač zapušča trumoma službo na železnici, ki je postala nesigurna. Več sto brez vzroka odpuščenih železniških uslužbencev še do danes ni sprejeto nazaj v službo. Vsak dan je položaj železniškega prometa katastrofalnejši.

Če bo šlo tako dalje, bomo mesto konsolidacije železniškega prometa, doživeli njegov popoln razsul.

Kje so vzroki takemu slabemu stanju? Vzroki so v sistemu, ki ga prakticirajo merodajni faktorji od ministrstva do direktorij. Njihovo delovanje dokazuje, da oni ne poznajo najosnovnejših zakonov gospodarstva.

Železnice predstavljajo v Jugoslaviji največje državno podjetje, v katerem je zaposleno čez 100.000 uradnikov in delavcev. Ta ogromna delavska sila je bila 5—7 let v času vojne prekomerno zaposlena in je izgubila velik del svoje fizične sposobnosti. Eden prvih in glavnih predpogojev dobre ureditve prometnega podjetja je bil in ostal: ohraniti preostale moči 100.000-ere delavne sile na železnicah. A ohraniti se to silo da samo: 1. s skrajšanjem delovnega časa; 2. s pravilno urejeno delovno plačo in mezdo; 3. s zakonsko sprejeto žel. pragmatiko; 4. s zboljšanjem delavskih stanovanj; 5. s strokovnimi šolami.

Ali jasno je za vsakega, ki pozna naše razmere, da birokracija ni sposobna rešiti teh vprašanj. In tudi povsod na svetu, ta vprašanja rešuje delavstvo samo potom svojih strokovnih organizacij.

In res smo videli, da je bila rešitev vseh teh vprašanj že na dobrem potu, ko so imeli vsi železničarji svoj: »Savez transportnih in saobračajnih radnikov«. Ali tako oblast, ki ni vedela kaj dela, a posebno provokatorski agenti »socijalisti« raznih nijans Krekić in Comp. in drugi so si prizadevali tako dolgo, da so razbili močni in enotni »Savez«.

Rezultat te politike se kaže. Draginja raste — a plače železničarjem se znižujejo. Pomanjkanje osobja — a stotine brezposelnih visokokvalificiranih delavcev strada. Država kot podjetnik in interesi kapitalisti gubijo milijone!

Ali bo to spametovalo državo — podjetnika in kapitalistični razred? Železničarje je že spametovalo. Oni danes bolje vidijo, kaj jim je bil »Savez« in zato morajo posvetiti vse moči, da se stari »Savez tr. i. s. r.« obnovi v stari velikosti in moči.

Dopisi.

Igračke. (Odgovor trboveljskih rudarjev.) »Naprej« trdi v svoji št. z dne 10. januarja 1922., da je vlada razpustila komunistično stranko z namenom, škodovati socijalnodemokratski misli, ker je z razpustom njihove organizacije preprečila, da bi jih socijaldemokrati idejno premagali. O tej trditvi pravi »Naprej« sam, da dolžijo socijaldemokrati bivše komuniste, da so igračka v rokah jugoslovanskega kapitalizma ter pristavljajo, da imajo komunisti svoj list (menda »Del. Novice«), da se lahko v njih proti tej obdolžitvi branijo. Da bi bile »Delavske Novice« organ bivše komunistične stranke, se zdi najbrže tudi »Napreju« neverjetno. Res pa je, da delavci svoje »Novice« radi čitamo ter smo zadovoljni, da moremo v tem listu odgovoriti na »Naprejeve« obdolžitve, če tudi so te take, da jim »Naprej« sam ne verjame, tem manj pa delavci, ki smo prebili boje zadnjih let. Ako »Naprej« dolži delavstvo, da je igračka v rokah jugoslovanskega kapitalizma, ne da bi navedel zato dokaze, pa mi dokažemo, da je socijaldemokratsko delavstvo igračka v rokah svojih voditeljev, od katerih so se eni prerili od

raztrganih hlač, v katerih so prišli v revir, do obilnega premoženja na račun delavstva in do visokih mest v imenu tega delavstva, od katerih so nekateri oddihujejo od prestanega strahu, ki so ga imeli še tik pred vojno pred eksekutarjem, na milijonih, kakoršnih nima noben kapitalist v Sloveniji itd. Mi dokažemo, da so hoteli takšni voditelji imeti za igračko vse delavstvo in to z vladno pomočjo ter da se je delavstvo prav radi tega izognilo takim voditeljem, da ne bi bilo igračka v njihovih in vladnih rokah.

Še pred prevratom so sklenili socijaldemokrati in demokrati po svojih voditeljih zvezo, po kateri bi naj bilo prisiljeno delavstvo biti v socijaldemokratski stranki. Demokratska stranka je po svojih voditeljih izjavljala, da delavcev v svojih vrstah ne potrebuje, da je za delavstvo kakor ustvarjena socijaldemokratska stranka. Še pred nedavnim časom je minister Kukovec govoril v Trbovljah, da je za delavstvo le socijaldemokratska stranka. Ko so na našo nesrečo ministriovali v Beogradu naši mladi ljudje, smo tudi sami slišali govoriti ministra Kristana v Trbovljah ter smo takrat na našo

žalost spoznali, pod kakšnimi voditelji naj bi se borilo delavstvo proti kapitalizmu. Kaj smo pod takim voditeljstvom delavci prestali v zadnjih letih, nam ni treba praviti. Kakor je pri »Napreju« vse narobe, je tudi narobe, da je vlada z namenom, spraviti delavstvo zopet v socijaldemokratsko stranko, razpustila komunistične organizacije. Potlačili so s silo delavstvo, dajali so po voditeljih, na drugi strani pa so začeli vabiti delavstvo z godbo in drobtinami v socijaldemokratsko stranko. Za take drobtinice se dragi »Naprej«, naše delavstvo lepo zahvaljuje, ker ve, da so te drobtinice le vaba, ki bi delavstvu več škodovala, kakor koristila. Dober dokaz, v kakšnem razmerju je socijaldemokratska stranka z demokratsko stranko, je tudi sestava delavske zbornice, v kateri ogromna večina delavstva v rudnikih, trboveljske premogokopne družbe nima nikakega zastopstva. Toda vse to množic delavstva ne moti, ker ve, da se bodo morale urediti tudi v naši državi razmere ter da bo morala priti ogromna večina delavstva do svoje besede, zlasti z ustanovitvijo svoje neodvisne strokovne organizacije, v kateri se bo pod kontrolo vsega delavstva čisto in nesebično delalo za dobrobit vsega delavstva. »Zveza rudarskih delavcev Jugoslavije«, ki si jo snuje pretežna večina delavstva že samo radi tega ne more biti nobena igračka ne kapitalizma ne vlade in nobenih voditeljev, ker bodo vodili to organizacijo zaupniki delavstva sami. Ti zaupniki ne bodo izvoljeni po diktatu voditeljev, marveč bodo izvoljeni od delavcev samih že po poedinih edinicah. Kdor si bo hotel pridobiti zaupanje vseh edinic in s tem vsega delavstva, bo moral pač pravilno, čisto in nesebično ravnati. Ako je takih mož dosti pri socijaldemokrati, jih kar prosimo, da vstopijo v našo organizacijo ter si pridobijo s čistim in nesebičnim delom v korist delavstva zaupanje delavcev. Brez takšnega zaupanja je pa škoda, da bi si hoteli pridobiti ljudje naše delavstvo, posebno taki ljudje, katere je že vse delavstvo obsodilo. »Naprej« lahko kliče, da naj bodo vsi grehi v preteklosti pozabljeni. Toda v pozabljivost morajo izginiti oni ljudje, ki so te grehe povzročili. Med delavstvom samim je pa seveda vse odpuščeno in nobeden si bolj ne želi združenja vsega delavstva, kakor ogromna masa delavstva samega. Dobro vemo, da so tudi med članstvom socijaldemokratskih organizacij pošteni in dobri delavci, ki so v predvojni letih mnogo storili za delavstvo. Škoda je samo, da se jim oči ne odprejo in ne uvidijo, da so oni »čakovci«, ker še ostanejo pod vodstvom ljudi, ki so ogromno večino delavstva odgnali od sebe ter napravili delavstvu v preteklih letih težko popravljivo škodo. Slišimo pa, da tudi oni izprevidujejo, da mora Mohamed h gori, ker noče gora k Mohamedu. Naša »Zveza rudarskih delavcev« je strokovna organizacija za vse delavstvo brez razlike strank. Uverjeni smo, da bo socijaldemokratsko delavstvo kmalu spoznalo čisto in nesebično delovanje naše organizacije ter se nam pridružio, da bomo v enotni fronti varovali koristi vsega delavstva. Takrat bo menda tudi »Naprej« spoznal, da naše delavstvo ni igračka nikogar, ker to neče biti, posebno pa ne igračka socijaldemokratskih voditeljev.

Trbovljčani.

Jesenice. Že zopet se moramo oglašiti. Pri nas imamo enega predelavca (ime za danes zamolčimo), ki se je precej spreobrnil in pozabil, da je tudi on delavec; (seveda gotovo misli, da je najmanj obratni direktor). Škoda, ker je tudi on nosil lepe, a pardon, umazane roke, pa še precej počasne narave je bil.

Od kar je pa predelavec, se pa tako pogumno izraža, da kar šest delavcev naredi v 8. urah, to on naredi vse v 2. urah. Pomislite vendar, kako imamo pridne predelavce. Čudim se, zakaj ne postavi ravnatelj le lenuhe na predelavska mesta, škoda za take pridne osebe, ker te osebe bi gotovo povzdignile tukajšnjo tovarno tako, da bi sploh podjetnik ne vedel, če mu manjka vode. Resnica pa je, da tak človek le

takrat govori take neutemeljene besede, kadar ima flašico v žepu, ne mislite, da z mlekom, ampak z alkoholom. — Zato mu predlagamo prizadeti kovinarji, da naj previdno dela s svojimi sotrpini, da ne bo vsaka njegova beseda: »no ali ne bo nič ali kaj; dajte, dajte!«

Se nekaj: ker so se vršile volitve obratnih zaupnikov, se je izrazil, da ni imel toliko časa, da bi šel na volišče po listek, če ravno je bil komaj pet korakov oddaljen. On je velik, ter gotovo misli, da mu ni treba zaupnika. Za enkrat toliko; drugič pa še kaj več, če ne bo zadostovalo.

Jesenški kovinar.

Kamnik. — Dolgo že izhajajo »Del. Novice«, pa do danes še ni bilo nobene dopisa iz Kamnika. — Tudi pri nas so socijaldemokrati čisto zmešani. G. Sitar iz samega obupa pije in ker je on razlagal, da ni socijalist tisti, ki pije, ga tudi njega ne smatramo več za socijalista. Njihove pristaše lahko preštejete na prste in še ti pristaši majo jezo z glavami, kaj bo, ko so jo njihovi voditelji zavozili tako globoko v blato.

Delavstvo, na delo! Zadnji čas je, da se zbudimo iz spanja! Na delo za neodvisno delavsko strokovno organizacijo!

Dolžnost vsakega delavca in delavke je, da je naročen na »Delavske Novice«, ker potom tega našega časopisa se bo izobrazil in spoznal, da so edina rešitev za razcepljeni proletarijat neodvisne strokovne organizacije!

Podružnice strokovnih organizacij so zaradi zmed pri centralah že 1 leto v krizi. V Kamniku je čez 400 kovinarjev, mnogo stavbincev in nekaj sto kemičnih delavcev in drugih strok. Sedanje število organiziranih delavcev nikakor ne odgovarja tem številkam. Vzrok: premajhna delavska razredna zavednost in solidarnost.

Zatorej delavci Kamnika in okolice: vsi v svoje strokovne organizacije. Le potom njih se boste zavarovali pred prevelikim izkoriščanjem in dossegli znosnejše delovne pogoje.

—K—

Pivovarna »Union«, Ljubljana. — Odgovor »Nazaj-u«. — G. Stern, niso otročarije, kar sem napisal v »Del. Novice«, in nisem otrok, kakor me nazivate. Pač pa ste Vi in gg. Sone in Južna še slabši kot otroci, ker se prepirate v kantini za prostore s stavbinskimi delavci. Ali ni mar to za Vas sramotno? Noben delavec Vam ne bo pojedel Vaše porcije. Ali je to vljudnost? Na Vašo zahtevo, da naj povem imena tistih, ki gredo pred 12. uro na kosilo, Vam svetujem, da greste sami pogledat, pa boste videli. Pravite, da sem neinformiran. Če bi ne bil informiran, bi ne pisal za javnost. Poznam kuhinjski red, vem tudi, koliko prostora da je in slišal sem tudi Vašo pogodbo, ki ste jo sklenili sami brez delavcev.

Če ste tako solidarni, Vam predlagam, da se rajši pogajate z gospodi radi davkov, ki naj jih družba sama plača. To bi bilo boljše za Vas kakor pa prepričati delavci radi kantine. Imeli bi tudi malo več ugleda med delavci.

Moje ime se Vam hoče, da bi me vrgli na cesto. Ali ne bojim se tega, ker nisem zajec; podpišem se z mirnim srcem.

Delavci in delavke, oglejte si socijalskopolitotsko stranko, ki ima za otročarije to, kar pišejo žuljave delavčeve roke. Delavec, ali še nisi spoznal, da zate ni mesta v stranki, ki te blati s smrkvcem?! Delavci, boj socijalskopolitizmu! Organizirajte se v nevtralni strokovni organizaciji! Naročajte in širite »Del. Novice«!

M. Vehar, delavec v »Union-u«.

TISKOVNI SKLAD

Pogel 10 Din., Odlazek 1.
Mlakar P. 95 Din., Kusold A. 10 Din.,
Vulč Fr. 7 Din., Čebulj Fr. 3.50 Din.,
Ponjek Riko 3 Din., Mavčič Ign. 2 Din.,
prolet. mladina 50 Din., železničarji 75 Din., stavbinci 98 Din., rudarji 105 Din. — Skupaj: 1588 Din. (6362 K).

Ker se je nabralo za to številko preobilo gradiva; je moralo izostati nekaj dopisov in člankov, kar naj blagovolijo s. sotrudniki upoštevati.

Uredništvo.